

Πρόσωπα

ΑΛΕΚΟΣ ΛΕΒΙΔΗΣ (ζωγράφος, συγγραφέας)

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ στον **ΓΙΩΡΓΟ ΚΙΟΥΣΗ**

«Για ποια "ελληνικότητα" μιλάμε; Η γενιά του '30 προσπάθησε να αποδείξει ότι η όποια ελληνικότητα μπορεί να περάσει μέσα από τα σύγχρονα καλλιτεχνικά ρεύματα και να τα αφομοιώσει χωρίς να χάσει την ιδιαιτερότητά της. Ο μεταμοντέρνος τρόπος σκέψης μάς ώθησε σε αναστοχασμό. Εμείς ορίζουμε την "ελληνικότητα" μας επιλέγοντας τις πηγές μας και, μέσα από στοχαστικές προσαρμογές, κατασκευάζουμε συνειδητά την προσωπική μας παράδοση. Αισθάνομαι σύγχρονος προβάλλοντας την ιδιαιτερότητά μου, ενώ, παράλληλα, δεν μου διαφεύγει ότι μέσα σε ένα παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον συχνά η ποιητική υποχωρεί μπροστά στην όψη των έργων μου». Μιλάμε με τον Αλέκο Λεβίδη, ζωγράφο, αρχιτέκτονα, συγγραφέα, με σπουδές σκηνοθεσίας και σκηνογραφίας, βραβευμένο από την Ακαδημία Αθηνών για το βιβλίο του 35ο Βιβλίο της Φυσικής Ιστορίας του Πλίνιου του Πρεσβυτέρου, «Περί της Αρχαίας Ελληνικής Ζωγραφικής».

• Αγαπά ο κόσμος την τέχνη;

– Ο πολιτισμός μέσα στον οποίο ζούμε έχει καταστήσει την κατανάλωση της τέχνης αναπόσπαστο μέρος της καθημερινότητάς μας. Από την τηλεόραση μέχρι τον κινηματογράφο, τη λογοτεχνία, την ποίηση, τη ζωγραφική, το θέατρο, το χορό και τη μουσική υπάρχει τεράστιο εύρος επιλογής και διαφορές ποιότητων. Κάποιοι απλώς καταναλώνουν, άλλοι αφομοιώνουν και ανοίγουν καινούργιους δρόμους στην αισθαντικότητα και το νου. Σίγουρα αυτοί οι τελευταίοι υπάρχουν γύρω μας, τους συναντάμε στη δουλειά μας και είναι για εμάς μια ανακούφιση. Όμως δεν είναι πολλοί.

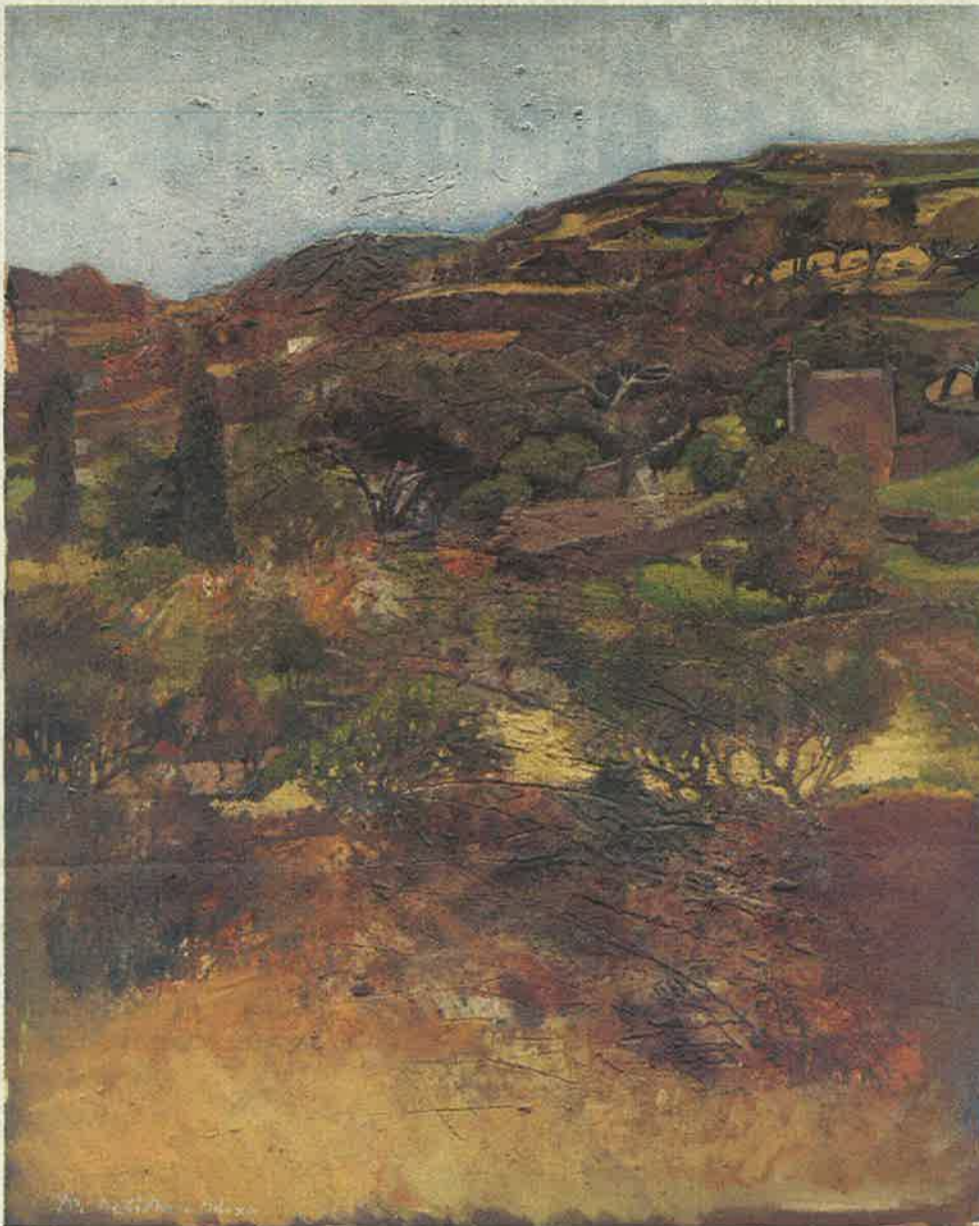
• Αρχιτέκτονας εσείς, από ποιους αναπότρεπτους λόγους οδηγηθήκατε στη ζωγραφική;

– Από τότε που θυμάμαι τον εαυτό μου ήξερα καλά ότι ήθελα να γίνω ζωγράφος. Οι αρχιτεκτονικές σπουδές ήταν ένας συμβιβασμός ανάμεσα στους πόθους μου και στην προοπτική ενός «σίγουρου» επαγγέλματος που απαιτούσε το συντηρητικό αλλά όχι καταπιεστικό οικογενειακό περιβάλλον. Δεν είμαι λοιπόν από τους αρχιτέκτονες εκείνους που ανακαλύπτουν αργά την κλίση τους και χωρίζουν από τη «νόμιμη σύζυγο» για να παντρευτούν την «ερωμένη» τους. Πάντως, ποτέ δεν μετάνιωσα για τις αρχιτεκτονικές σπουδές μου, που μου άνοιξαν πλήθος οριζώντων. Η αρχιτεκτονική σου δίνει την αίσθηση της τάξης του κόσμου.

Ζωγράφος-διανοούμενος

• Είστε ζωγράφος στοχαστής;

– Σωστά είχε επιστημάνει ο Μιχαήλ Αγγελος, πολύ πριν από κάθε λογής εννοιολογικούς καλλιτέχνες, ότι la pittura e cosa mentale. Η Αναγέννηση άλλωστε έδωσε ιδιαίτερο βάρος στη μετατροπή του ζωγράφου από χειρωνακτική σε διανοούμενη, ανοίγοντας το δρόμο για το ζωγράφο της νεοτερικής εποχής που δεν νοείται πια σαν παθητικός εκφραστής μιας παράδοσης αλλά σαν ένας συνειδητός κατασκευαστής της. Υπό αυτήν την

«Στην τωρινή κρίση ο "εχθρός" είναι διάχυτος»

έννοια, ναι, σκέφτομαι τα της τέχνης μου και, πιστεύω, δεν είμαι ο μόνος.

• Στη ζωγραφική σας «εικονογραφείτε» κείμενα;

– Όταν ζωγραφίζω, συχνά έχω αναφορές

σε κείμενα αλλά, όχι, δεν κάνω εικονογράφηση.

• Η τέχνη ως κιβωτός της μνήμης;

– Όχι. Η τέχνη ως η ποιητική της μνήμης. Εξάλλου, η μνήμη αναπαράγεται κάθε μέρα

Ο γνωστός δημιουργός μιλάει για το μεταμοντέρνο τρόπο σκέψης και την «ελληνικότητα», την «προσωπική μας παράδοση» και τη μνήμη, αλλά και για την κρίση που οδηγεί σε ακραίες λύσεις και εσωστρέφεια

και φιλτράρεται μέσα από τις υποκειμενικές εμπειρίες του παρόντος.

• Ο ζωγράφος που σας επηρέασε;

– Οι ζωγράφοι που με επηρέασαν... ων ουκ έστιν αριθμός. Κάθε καινούργια συνάντησή με έναν ζωγράφο αφήνει το χνάρι της. Σημαντικές είναι οι συναντήσεις που ανατρέπουν βεβαιότητες και ανοίγουν νέες προοπτικές. Με τον καιρό μετρημένες πια, αλλά όχι ανύπαρκτες. Δεν πιστεύω στην παρθενογένεση στην τέχνη. Δεν πιστεύω στο «αθώο» μάτι. Δεν έχω αποφασίσει αν πρέπει να ζηλεύω ή να λυπάμαι όσους προτιμούν μια «αθώα» ματιά. Θα προτιμούσα τη λέξη «αγνή».

• Πώς δρα για τους ζωγράφους και το κοινό η συγκυρία της ελληνικής κρίσης;

– Υπάρχει η αντίληψη ότι οι κρίσεις οξύνουν την καλλιτεχνική παραγωγή. Αυτό αληθεύει όταν υπάρχει ξεκάθαρος «εχθρός», που προκαλεί τη συσπείρωση και το αίσθημα αλληλεγγύης του κόσμου, με την ελπίδα ότι από την προσωπική και συλλογική δράση μπορεί να ανατείλει ένα καλύτερο αύριο. Στην τωρινή κρίση, ο «εχθρός» είναι δυσδιάκριτος και διάχυτος. Όσοι υποφέρουν από αυτή, νιώθουν απογοητευμένοι, αποδυναμωμένοι, απομονωμένοι από οποιοδήποτε κέντρο εσωτερικού ή εξωτερικού παίρνει τις αποφάσεις για τη ζωή τους. Ακόμα, δυσκολεύονται να συντονιστούν με την πανοπρμία αντικρουόμενων συμφερόντων και οδηγούνται σε παθητική απραξία. Είναι μια κατάσταση που οδηγεί είτε σε ακραίες λύσεις είτε σε μια άγονη εσωστρέφεια.

Το «Ζωγραφείο»

• Πώς γεννήθηκε το «Ζωγραφείο»;

– Το «Ζωγραφείο» γεννήθηκε από την ανάγκη να υπάρξει ανοικτός διάλογος με το κοινό της πόλης, χώρος για να εκτίθενται έργα μου εν εξελίξει, δυνατότητα δημιουργικού προβληματισμού για εικαστικά θέματα και, τέλος, ανατροφοδότηση της δουλειάς μου μέσα από αυτή την επαφή. Επίσης, η δημιουργία του συνδέεται με την κατάθλιψη και την αποδιοργάνωση που έφερε η κρίση. Είναι καιρός για αναστοχασμό, προβληματισμό, συσπείρωση και άρθρωση λόγου.

• Ηταν φούσκα όσα εικαστικά δρώμενα συνέβησαν στη χώρα μας πριν από το 2009;

– Πάντα υπήρχαν και υπάρχουν έργα που υπερεκτιμήθηκαν στην εποχή τους και, ύστερα από ένα σύντομο μεσούρανημα, εξαφανίστηκαν από το προσκήνιο και το παρασκήνιο. Τέτοια φαινόμενα ζήσαμε έντονα στη δεκαετία του '60, που ήταν μια καλλιτεχνική περίοδος έντονων αναζητήσεων, ανακατατάξεων και δογματικών απορρίψεων. Εκτοτε, πολλές από εκείνες τις απόψεις έχουν αναθεωρηθεί. Σήμερα, που η ζωή μας ολόκληρη καθορίζεται από τη φιλελεύθερη φούσκα, φυσικό είναι, στο χώρο της τέχνης, να υπάρχει όξυνση του φαινομένου. Αυτό δεν σημαίνει ότι, τόσο παλιότερα όσο και σήμερα, δεν παράγονται ποιοτικά και σημαντικά έργα που, και αν αγνοούνται από την επικαιρότητα, ελπίζει κανείς ότι θα σημάνε η ώρα της αναθεώρησής.

• Τι σας εμπνέει σήμερα;

– Αυτά που με ενέπνεαν και χτες, ίσως πιο συνειδητά εστιασμένα σε μια συνθετική θέαση της υποκειμενικής βιωμένης εμπειρίας με την ευρύτερη ιστορική συγκυρία.